

z kapitalistických armád

ARMÁDNÍ SBOR ZÁPADONĚMECKÉ ARMÁDY V OBRANNÉM BOJI

Major ing. Karel Tichý

Tento článek je dalším pokračováním článku, uveřejněného v našem časopisu pod názvem „Nový polní řád západoněmecké armády“, a jeho cílem je konkretizovat nejnovější poznatky o zásadách vedení bojové činnosti na stupni armádního sboru v obraně.

Složení a posilování armádního sboru

Armádní sbor západoněmecké armády bude mít v obranném boji obdobné složení jako za útoku. Základem jeho posilování ve všeobecné jaderné válce tedy zůstává jaderná munice. K vedení obranného boje může armádní sbor dostat 55 až 79 ks jaderné munice; z toho může být 30—40 řízených střel, 5—10 jaderných hlavic pro víceúčelové dělostřelectvo a do 20 jaderných pum. K vytvoření pásem a uzlů jaderných zátarasů může dále dostat 25—30 jaderných min od 0,02 do 47 kt. V některých situacích může být armádní sbor, obdobně jako za útoku, dočasně posílen také silami a prostředky teritoriálního vojska.

Úloha a místo armádního sboru v obranné operaci skupiny armád

Armádní sbor se brání zpravidla v sestavě skupiny armád, popřípadě i samostatně. V sestavě skupiny armád zaujímá obranu nejčastěji v prvním sledu; přitom může být na směru hlavního úsilí nebo na druhém směru. V jednotlivých případech může tvořit druhý sled skupiny armád a být použit k obraně v hloubce nebo k vedení protiúderu.

Do obrany přecházejí vojska sboru buď vynuceně pod tlakem protivníka, nebo s předstihem, zpravidla mimo dotyk s protivníkem. Na jednotlivých směrech mohou vojska sboru přecházet do obrany v různou dobu.

Konečným cílem obranného boje armádního sboru je odrazit a zničit útočící vojska protivníka, zachovat celistvost obrany a nedopustit její průlom. Obranný boj má obvykle končit přechodem do útoku.

Členění a systém obrany

K vedení obranného boje se armádní sbor určuje prostor obrany a její možnou, vytváří se i pásmo boje na zdrženou.

Prostor obrany armádního sboru může mít šířku 90–100 km a hloubku 100 až 120 km. Skládá se z prostorů obrany divizí prvního sledu a týlového prostoru sboru. Prostory obrany divizí prvního sledu jsou vymezeny předním okrajem obrany, hranicemi pásem bojové činnosti a týlovou hranicí divizí. Mezi touto hranicí a týlovou hranicí sboru je týlový prostor armádního sboru. Šířka prostoru obrany divize prvního sledu může dosahovat 20–40 km a hloubka 40–60 km.

V týlovém prostoru armádního sboru, který může být hluboký 60–80 km, zaujmají prostory rozmístění druhý sled (záloha) sboru, většina sborových týlových jednotek a útvarů a některé další jednotky a útvary, které se vzhledem k zásadám použití v boji umísťují ve větší vzdálenosti od předního okraje obrany.

Ženíjní úpravy terénu v prostoru obrany armádního sboru se dělají s cílem vytvořit výhodné podmínky pro skryté rozmístění vojsk a jejich ochranu před účinky zbraní hromadného ničení, vedení palby a zvýšení odolnosti všech součástí obrany, zabezpečení manévru silami a prostředky a ke klamání protivníka.

Zátarasas se zřizují jak před předním okrajem obrany, tak i v celé její hloubce. Tvoří je jaderné miny, ukládané jednotlivě nebo i v uzlech (pásmech), protipěchotní, protitanková a chemická minová pole, zaplavená území, závaly a záseky všeho druhu, drátěné překážky ap. Největší hustota zátarasů bývá na důležitých tankových směrech.

V hloubce prostorů obrany divizí prvního sledu i v týlovém prostoru armádního sboru se budují záložní a klamná obranná postavení (rajóny obrany), která slouží ke klamání protivníka o skutečně obsazených prostorech. Přitom se počítá i s jejich využitím k manévru sil a prostředků při vedení boje.

Pásmo boje na zdrženou se vytváří při zaujímání obrany mimo dotyk s protivníkem. Je určeno k včasnému zjištění zahájení útoku, směru postupu a uskupení hlavních sil protivníka, ke klamání o skutečném rozmístění vojsk v obraně a k donucení protivníka předčasně rozvinout vojska do bojové sestavy.

Pásmo boje na zdrženou má hloubku 30–40 km a obyčejně je tvoří postavení krycích vojsk, předsunuté postavení, přímé

zajištění a systém překážek a zátarasů.

Průstavení krycích vojsk se buduje ve vzdálenosti 15–20 km, ale i více, od předního okraje obrany. Obsazují je krycí odřady v počtu 1–2, někdy i 3 od každé prvosledové divize, v hodnotě zesíleného praporu. Často mohou krycí vojska vysílat některé prvosledové divize a tvořit je i organická brigáda této divize. Součástí postavení krycích vojsk jsou také dočasné palebná postavení dělostřelectva. Krycí odřady vedou boj na čarách boje na zdrženou, které jsou od sebe vzdáleny přibližně 6–10 km. Šířka úseku bojové činnosti krycího odřadu bývá 6–9 km. Mezery mezi jednotlivými odřady mohou být 8–10 km. Úkolem boje krycích odřadů je získat čas k přípravě obrany, včas zjistit zámýsl protivníka a uskupení jeho sil, způsobit mu co největší ztráty, ztížit vedení průzkumu a přitom co nejdéle utajit vlastní zámýsl. Po splnění svého úkolu zaujmou krycí vojska prostory rozmístění v druhých sledech prvosledových divizí.

Předsunuté postavení se buduje a obsazuje ve vzdálenosti 2–4 km před předním okrajem obrany s cílem klamat protivníka o skutečném průběhu předního okraje, nutit jej k předčasnému rozvíjení a bránit v pronikání jeho průzkumu. Před prostorem obrany brigády prvního sledu může předsunuté postavení obsadit až zesílená rota. Boj s protivníkem zahajuje jednotka na maximální vzdálenost. V případě, že před předsunutým postavením bojují krycí odřady, vede boj v součinnosti s nimi. Za organizaci a řízení boje na předsunutém postavení zodpovídají velitelé brigád prvního sledu.

Přímé zajištění se vytváří z obdobných důvodů jako předsunuté postavení, zejména však s cílem chránit prvosledové jednotky a útvary před překvapivým útokem protivníka. Zřizuje se pouze tehdy, neobsazuje-li se předsunuté postavení, obvykle ve vzdálenosti 300–500 m před předním okrajem obrany. Hodnota sil přímého zajištění oproti předsunutému postavení bývá vždy nižší. Před prostorem obrany prvosledové brigády dosahuje zpravidla nejvýše síly jedné rot.

Systém překážek a zátarasů se vytváří k přehrazení důležitých, především tankových směrů předpokládaného postupu vojsk protivníka, k ochraně postavení krycích odřadů a jednotek předsunutého postavení. Všechny překážky a zátarasas musí být chráněny palbou.

Charakteristickými prvky pásma boje

na zdrženou v situaci, kdy je možné plně využít terén i čas, bude postavení krycích vojsk a předsunuté postavení, dopl-

něné systémem překážek a zátarasů. Bude-li k přípravě obrany méně času, vytváří se jen předsunuté postavení.

Bojová sestava — rozdělení sil a prostředků

Bojová sestava armádního sboru v obraně se skládá ze stejných prvků jako za útoku. Armádní sbor, který vede obranu na hlavním směru útoku protivníka, člení bojovou sestavu zpravidla do dvou sledů; přitom první sled je vždy silnější.

Armádní sbor ve složení čtyři divize a vzdušná výsadková brigáda, může v tomto případě použít v prvním sledu tři divize a zbytek sil rozmístit ve druhém sledu. Přidělené jednotky teritoriálního vojska, zejména ženijní, může velitel armádního sboru použít i k zesílení krycích odřadů.

Divize druhého sledu sboru se rozmísťuje rozptýleně, na nejpravděpodobnějším směru sborové protizteče, nejčastěji až za týlovou hranici divizí prvního sledu. Vzdušná výsadková brigáda zaujímá prostor rozmístění v týlovém prostoru sboru. Její použití nejvíce záleží na konkrétním vývoji situace. Zpravidla bude použita k rychlému přehrazení nebezpečného směru. Po splnění úkolu bude zpra-

vidla opět vyvedena do druhého sledu (zálohy) sboru.

Sborová dělostřelecká skupina, pokud se vytváří, se rozmísťuje v prostorech obrany divizí prvního sledu, nejčastěji na směru hlavního úsilí obrany.

Raketový dělostřelecký oddíl řízených střel Sergeant (Lance) zaujímá prostor bojového rozmístění v hloubce 30—60 km (15—20 km) od předního okraje. Rozměry prostoru bojového rozmístění jsou obdobné jako za útoku.

Protiletadlový oddíl (protiletadlové oddíly) se rozmísťuje v závislosti na celkové situaci tak, aby kryl nejdůležitější prvky bojové sestavy. Sborová ženijní záloha se umísťuje do 70 km od předního okraje obrany.

Použití vojskového letectva, zejména lehkého a středního dopravního leteckého pluku, musí odpovídat zámyslu použití vzdušných výsadků, především zasazení vzdušné výsadkové brigády. Vrtulníková letiště obou pluků budou zpravidla až v týlovém prostoru armádního sboru.

Vedení obranného boje

Příprava vedení obranného boje řád věnuje značnou pozornost. Zahrnuje obdobná opatření jako při přípravě útoku, zdůrazňuje však význam rekognoskace.

Velitel armádního sboru ve svém rozhodnutí určuje přední okraj obrany, vyčleňuje síly k boji v pásmu boje na zdrženou a stanoví útvarům a svazkům jejich prostory obrany (prostory rozmístění).

Úkolem útvarů a svazků, zejména prvního sledu, v tomto období je co nejrychleji zaujmout vymezené prostory, zahájit jejich budování a v nařízeném čase dosáhnout pohotovosti k obraně.

Ženíjní úpravy terénu se dělají v celé hloubce prostoru obrany. Jednotky a útvary prvního sledu budují okopy a úkryty pro živou sílu ve svých prostorech obrany, druhé sledy (zálohy) v prostorech rozmístění, záložních obranných postaveních (rajónech obrany), na čarách zasazení apod. Ženíjní jednotky zřizují nejdříve překážky a zátarasy před předním okrajem obrany, v mezerách a na bocích, upravují cesty pro manévr sil a prostředků a budují místa velení. V dalším pořadí dokončují ženíjní úpravy ve prospěch prvosledových jednotek a útva-

rů, s důrazem na prostor hlavního úsilí obrany.

Průzkum musí včas zjistit přípravy protivníka k útoku a upřesnit předpokládanou dobu jeho zahájení. Je-li to výhodné, působí průzkumné orgány divizí prvního sledu nejen v pásmu boje na zdrženou, ale i ve větší hloubce. Hlavní úsilí průzkum přitom zaměřuje na upřesnění prostorů bojového rozmístění prostředků jaderného napadení protivníka, použití hlavního uskupení jeho vojsk a na zjištění nejdůležitějších přesunů a předpokládaných směrů útoku.

Vedení obranného boje vojska zahajují, je-li to možné, již na dalekých přístupech k obraně. Na přibližující se vojska protivníka vedou jaderné údery, úder letectva a palby dělostřelectva. Krycí vojska vedou boj na zdrženou, zpomalují postup protivníka a způsobují mu ztráty.

V době protivníkovy jaderné a dělostřelecké přípravy útoku se vojska kryjí v úkrytech i v bojové technice; vždy však zabezpečují pozorování bojiště.

V okamžiku, kdy krycí vojska odcházejí za přední okraj obrany, přebírají plnou odpovědnost za dotyk s protivníkem útvary a svazky prvního sledu. Jejich úko-

lem je všemi silami a prostředky odrazit útok ještě před předním okrajem obrany a nedovolit, zejména tankovým jednotkám protivníka, vklínit se do obranné sestavy.

Protivník, kterému se podařilo proniknout do prostoru obrany brigád prvního sledu, ničí vojska soustředěnými palbami dělostřelectva, zasazením druhých sledů (záloh), popř. i jadernými údery. Neobrněné bojové jednotky zpravidla zaujmají kruhovou obranu a pokračují v boji beze změny postavení, a to i v případě obklíčení. Obrněné bojové jednotky se mohou odpoutat, zaujmout nové obranné postavení a soustředěnými palbami pokračovat v ničení protivníka nebo vést protizteče.

Divizní protizteče se vedou jen tehdy, je-li spolehlivě zabezpečen jejich úspěch. V opačném případě se druhé sledy (zálohy) divizí zasadí k zesílení prvního sledu nebo do obrany v hloubce, popřípadě se připojí ke sborové protizteči.

Protizteč sboru má být vedena v okamžiku, kdy útočící vojska protivníka zponalují postup, dosud se jim nepodařilo upevnit dosaženou čáru a nemají k dispozici dostatek pohotových záloh k dalšímu rozvíjení útoku. Plánuje se zpravidla v několika variantách, přičemž úspěch závisí především na správně zvoleném čase a směru úderu, síle palébné podpory, součinnosti mezi útvary a svazky protiztečného uskupení, na převaze ve vzduchu, ženiním zabezpečení apod.

Druhosledová divize armádního sboru, která vede protizteč, má bojovou sestavu obvykle ve dvou sledech; je-li to tanková divize, má v prvním sledu zpravidla obě tankové brigády. K získání času na přesun sil do protizteče je účelné ničit čela útočného uskupení vojsk protivníka ja-

dernými údery malé ráže, dělostřelectvem a bitevními vrtulníky a druhé sledy (zálohy) oslabovat údery taktického letectva.

Protizteč se zahajuje hromadným jaderným úderem na hlavní uskupení protivníka, které se vklínilo do obrany, zejména na jeho prostředky jaderného napadení a na přisunované zálohy. Ihned po jaderných úderech je za podpory letectva a dělostřelectva zahájena vlastní protizteč, ke které se obvykle připojují i síly v dotyku. V závislosti na konkrétní situaci může být k zajištění potřebného tempa protizteče vysazen do výhodného prostoru vzdušný výsadek v hodnotě až vzdušné výsadkové brigády.

Armádní sbor se může také zúčastnit protiuđeru, který plánuje a vede skupina armád.

Po zničení uskupení protivníka, které se vklínilo do obrany, bude další charakter bojové činnosti sboru záviset na celkovém vývoji situace, zejména na zámyslu velitele skupiny armád k jejímu řešení. Po částečném přeskupení sil může sbor přejít do útoku nebo pokračovat ve vedení obrany.

V případě, že sborová protizteč nebyla úspěšná, zaměří velitel armádního sboru veškeré síly a prostředky na zastavení postupu útočících vojsk s cílem nedovolit další rozvíjení jejich útoku. Zvláštní pozornost bude věnovat ničení záloh a maření přeskupení vojsk protivníka jak v prostorech, které ovládl, tak i v prostorech k němu přilehlých. Podaří-li se protivníkovi vytvořit v průběhu boje takovou převahu v silách a prostředcích, že protizteč ani další opatření nemají úspěch, může armádní sbor na rozkaz nadřízeného velitele přejít k boji na zdrženou.